

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

94. An Regularis illegitimus absque alia dispensatione possit eligi in
Vicarium Episcopi? Et an talis Regularis illegitimus non possit per privilegia
Religionis dispensari, ut sit Vicarius Episcopi; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. XCIV.

An Regularis illegitimus absque alia dispensatione possit eligi in Vicarium Episcopi?

Et an talis Regularis illegitimus non possit per privilegia Religionis dispensari, ut sit Vicarius Episcopi, quia virtute illorum solum potest dispensari quoad Prælatum in Religione, non ad dignitates extra?

Et an Monachus possit eligi in Vicarium Episcopi? Item qd de Vicario Capituli Sede Vacante.

Et decet quoslibet Religiosos, (exceptis Franciscanis,) esse posse Vicarios Episcopi ex licentia suorum Prælatorum, & non esse obtinendam licentiam à Generali, vel Provinciali, sed sufficere licentiam Prælati immediati.

Et quid est dicendum quando Religiosus non esset exemptus à iurisdictione Episcopi, an tunc requiratur licentia Abbatis, & Episcopi?

Et quid si discordent?

Et an, si Monachus constituitur Vicarius Episcopi absque licentia Superioris, teneant gesta, & acta per eum?

Et an omnes Religiosi, (exceptis Minoribus,) possint esse iudices Arbitri, Indices Assessores, Iudices Delegati Episcoporum, accedere tamen licentia Prælati, & Monasterij utilitate? Ex p. 10. tract. 15. & Miles. Res. 30.

2. Sed hic obiter notanda sunt aliquas & Primum an Monachus possit eligi in Vicarium Episcopi, & negativè videtur respondendam, quia Monachus habetur pro mortuo, & est à cœtu secularium penitus segregatus. *Deo nobis §. Hoc etiam congruum, C. de Episc. & Cler. iuncto cap. placuit il secundo, & cap. Monachi §. 6. quest. 1.* & hanc sententiam tenet Guido decif. manuscr. 114. vt refert Sbroz, de Vicar. Episc. quest. 38.

3. Communis vero sententia illorum posse Monachum, seu Religiosum de licentia sui Superioris constitui Vicarium, ab Episcopo, quia nullo iure probari potest eum esse incapacem Vicariatus. Ita Gloss. in cap. de presentium verb. Defensor, & cap. Monachi verb. Abbate 26. quest. 1. vbi Monachus potest ab Episcopo constitui Iudex, Panorm. in cap. cum causam de elect. & cap. fin. num. 4. de cler. agrot. Ioan. Andr. in Clem. Et si principalis de rescript. vbi Cardin. num. 17. Imol. num. 26. Guid. Pap. decif. 563. Rebuff. in praxi benefic. tit. de Vicar. Episc. num. 30. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 17. num. 100. Vant. de nullis. ex defect. iuris. deleg. num. 81. Milis in reper. verb. Vicarius Episcopi, Sbroz, de Vicar. Episc. lib. 1. quest. 38. numer. 4. Sanch. tom. 2. sum. lib. 6. cap. 13. num. 88. idem dicit Sbroz, num. 11. aliis relatis de Vicario Capituli Sede Vacante, quia est eadem ratio, ac de Vicario Episcopi. Excipit idem Sbroz, aliis relatis, quest. 40. Religiosos ordinum Mendicantium, dicens hos non posse esse Vicarios Episcopi. Quod etiam tenet Carolus Antonellus de regimine Ecclesie Episcop. lib. 6. cap. 10. num. 1. Riccius in decif. Archiepisc. tom. 2. decif. 351. Franciscus Maria, tom. 1. decif. 999. & 1285.

4. Sed hæc opinio mihi non placet intellecta generaliter de omnibus Mendicantibus, sed tantum de fratribus Ordinum Minorum, quibus tantum hoc interdictum est vt colligitur ex Clem. Eximii. de verb. signifi. Aliis verò mendicantibus non prohibetur generaliter ne possint esse Vicarii Episcopi, sed tantum illis, qui ad Religionem non Mendicantem transeunt, vt habetur in Clem. 1. §. Ad Prioratus de Regul. sic tenet aliis relatis Pellizarius in man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 6. num. 147. Sanchez in Summa, tom. 2. lib. 6. cap. 13. num. 93. & Merolla tom. 3. d. 7. cap. 6. dub. 5. num. 76. & Castris Palau, tom. 3. r. 16. d. 4. punct. 12. §. 1. num. 4. qui putant hanc sententiam limitatam non procedere in Religiosis Mendicantibus transeuntibus ad non Mendicantes, nam ij ab hoc officio excluduntur Argum. text. in Clem. 1. §. ad prioratus ad Regular. Sanch. de dicto, cap. 13. num. 88.

5. Concludendum est igitur quoslibet Religiosos (exceptis Franciscanis) esse posse Vicarios Episcopi ex licentia suorum Prælatorum, quia in eo officio sumendo utilitas Monasterij cernitur non levis, qualis est Episcopum habere proprium: Ita etiam omnes Religiosi præter Franciscanos.

6. Nota secundo contra Rodríguez in qq. regul. tom. 3. q. 76. ar. ult. licentiam necessariam, vt Regularis possit esse Vicarius Episcopi, non esse obtinendam à Generali, vel Provinciali, sed sufficere licentiam Prælati immediati, quia est verè Prælatum: Præterea, quia vt Religiosus fungi possit officio Procuratoris, Aduocati, Arbitri, quæ ipsi à iure interdiciuntur, sufficit licentia immediati Prælati, vt bene probat Sanch. tom. 2. sum. 1. 6. cap. 13. num. 8. & 56. Ergo idem dicendum est in casu nostro. Quid autem dicendum sit quando Religiosus non esset exemptus à iurisdictione Episcopi. Aliqui volunt in hoc casu requiri licentiam Abbatis, & Episcopi simul, & si discordent, dicunt præferendum esse Abbatem, ipsique potius obediendum. Ita Card. in Clem.

§. 1. Affirmatiuam sententiam tenet Augustinus Barbola in Coll. de c. 1. de filius presb. num. 8. & illam adducens Ioannes Solorzanus in c. de Indiarum iure, tom. 2. lib. 3. cap. 8. num. 29. assertens, quod etiam ad Vicariatum requiratur qualitas legitimatis, sufficit dispensatio, quæ in Monachis super hoc defectu inducitur per ingressum in Religionem. Verum ego puto Solorzanum non asseruisse, sed recitasse hanc sententiam Barbolæ attulisse. Sit autem Pace viri doctissimi, & amicissimi illum non approbo, cum sit contra communem. Dico itaque, quod Religiosus eligendus Vicarius Episcopi, debet esse legitimus, non autem illegitimus, licet enim per professionem solemnem quis habilitetur ad suscipiendos ordines sacros, non tamen aptus sit ad officium Vicariatus propter eius præmittentiam, & iurisdictionem, ita Campanil. in diction. sur. Canon. rub. 11. cap. 13. num. 118. Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 10. num. 3. & Sayr. de censuris, lib. 6. cap. 1. num. 3. quibus accedunt Fr. Emman. de irregularibus, tom. 1. quest. 13. num. 13. & Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. cap. 5. num. 16. post principium, vbi vult, illegitimus per Religionis professionem non reddi habiles ad dignitates, Prælationes, aut Beneficia cutata quæcunq; & de Prælationis satis constat ex cap. 1. de filii presbyterorum, ubi sunt habiles ad ordines etiam Sacros, & additur: Prælationes autem nullatenus habeant. Quare illegitimi professi non possunt esse Vicarii Episcopi, cum Vicariatus sit quadam dignitas. Maiol. post alios d. cap. 10. num. 3. Sayr. dicit. lib. 6. num. 3. cap. 1. & bene addit, nec posse per privilegia Religionis dispensari vt sit Vicarius Episcopi, quia virtute illorum solum potest dispensari quoad Prælationes in Religione, non autem extenditur dispensatio ad dignitates extra, sequitur Azor. dicit. lib. 2. cap. 4. quest. 10. quest. quaris iudem. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 15. num. 10. & Abroz. de officio Vicarij, lib. 1. quest. 40. Quibus addit Fragolum, tom. 2. lib. 8. disput. 19. §. 4. num. 11.

LA NIA
S. B. N. I. A
S. I. L. I. V. V
E. I. I.

360 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

Clem. 8. nup. 17. de refer. Sed melius dicit Sanchez *dict. cap. 13. num. 91.* sufficere licentiam vel solius immediati Prælati, vel solius Episcopi, quia uterque est legitimus eius Superior. Item videtur aperte dicere Nau. *in com. 2. de reg. ad finem ver. Ado decimo quinto.* Si verò discordant potius Episcopo obediendum esse tanquam Superiori utriusque.

7. Excipitur tamen, nisi generalis Superior, vel Provincialis sibi eam facultatem referuasset uti in Societate Iesv *6. p. cons. cap. 3. §. 7. in declar. D. Præposito Generali referuata est, ac proinde nullus Superior, qui ab eo potestatem non acceperit, nec dare privato Religioso facultatem iudicandi, nec sibi sumere potest.*

8. Sed difficultas est, An si Monachus constituitur Vicarius Episcopi absque licentia Superioris teneant gesta facta per eum. Et quidem respondet Sanchez *lib. 6. sum. cap. 13. num. 97.* teneant gesta per supradictum Monachum Vicarium non valere. Ratio eius est quia arbitrium præstitum à Monacho absque licentia sui Superioris est ipso iure nullum: Ergo à fortiori idem dicendum est de sententia ab eolata tanquam à Vicario. Antecedens probat *num. 69.* ex eo, quia Monachus, seu Religiosus æquiparatur seruo, at arbitrium serui nullum est *l. Prædus 7. §. In seruum, ff. de arbit. vbi gloss. verb. Nullum, & hæc est communis opinio Doctorum, quos refert idem Sanch. d. n. 69.*

9. Hanc etiam sententiam tenet Fragosus de Republica, *tom. 2. lib. 8. disp. 19. §. 4. n. 14. in fine.* Verum ego sententiam affirmatiue ad hæc, quia nullus reperitur textus irritans arbitrium datum à Religioso absque licentia superioris exceptis Fratibus Minoribus, qui neque de licentia Superiorum possunt esse Iudices, vel Arbitri, ut colligitur ex Clem. *exius de verb. signif.* Quare merito Doctores, qui dicunt arbitrium datum à Religioso absque licentia Superioris esse nullum, loquuntur de Religiosis ordinum Minorum. Et hanc sententiam tenet Fulv. Pacian. *cons. 162. num. 72.* vbi citat *Corn. cons. 2. n. 7. vol. 2. Aleiat. præsumpt. 18. reg. 3. n. 5. & 9. Roman. cons. 235. n. 4. col. 2. Alex. de Nouo in cap. Quintauallus, num. 105. differ. 12. vers. Sed an poterit de iure iur.*

10. Nec obstat argumentum Sanchez de æquiparatione serui, & monachi, nam argumentum ab æquiparatione validum est solum in iis, quæ sunt in omnibus à iure æquiparata per modum regulæ. At verò Monachus, & seruus non sunt in omnibus æquiparati, nam monachus non potest sibi eligere sepulturam ut habetur *in cap. fin. de sepult. lib. 6. seruus verò sic, ut docet Panorm. in cap. de uxore sepult. Vide Merollam vbi supra, n. 45.* Verum stando in opinione Sanchez, intelligenda est secluso communi errore; Nam si communis error adesset, ipse Sanchez cum Pellizario, *vbi supra, num. 248.* putant, licet electio sit nulla, gesta tamen talis Vicarij esse valida per *leg. Barbariem, ff. de officio Prætoris, & omnia supra dicta intelligenda sunt etiam de vicario Sede vacante, aut locum tenente Vicarij, vt obseruat Pellizarius.*

11. Nota tamen non obstantibus supradictis Peyrinum *in priuil. Minim. tom. 1. Constit. VI. Sixti IV. §. 10. n. 48.* docere ex decretis Clem. VIII. & Pauli V. non posse hodie Superiorem Regularium licentiam præbere subditis promerere Vicariatus exercendi. Et Nauar. *in Lucer. Reg. ver. 6. verius n. 1.* adducit declarationem Sac. Congregationis sub die 8. Maij 1615. afferentem quod Episcopus non debet per Regulares exercere officium Vicariatus; sic Lezana *in sum. tom. 4. vers. Vicarij Religionum, n. 10.* dicit, quod de hac declaratione non constat authenticè, & decreta Pauli V. & Clementis VIII. videntur loqui de licentiis particularibus, non verò de licentiis quas Superiores

Regularium concedunt, & vi iuris communis, & quæ clauduntur in ipso corpore iuris, quare nunquam derogatur nisi de illo expressa mentio efficiatur. Et ideo Auctores, qui post dicta decreta Clem. VIII. & Pauli V. scripserunt dempto Peyrino, absolute docent hodie posse de licentia Superioris, & cum vilitate Religionis Monachos exercere munus Vicarij Episcoporum, vt satis supra probatum est.

12. Possunt esse Iudices Arbitri, Iudices Assessorum, Iudices Delegati Episcoporum accedente tamen licentia Prælati, & Monasterij vtilitate, quæ omnia satis probat Castus Palaus, *vbi supra, n. 6. 7. & 8.*

RESOL. XCV.

An Vicarius Episcopi sine speciali mandato possit facere concursum ad beneficium?

Et an Vicario in spiritualibus tantum constituto possit committi ab Episcopo potestas conferendi beneficia?

Et quid, quando Vicarius constitutus est tantum in temporalibus? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Ref. 23.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Garcias de Beneficiis, *tom. 2. part. 9. c. 2. §. 1. n. 117.* vbi sic ait. Dubitatur an Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad Parochiales, & successiue ex approbatis digniorem eligere. In quo breuiter respondetur affirmatiue. Nam regulariter Vicarius ex generali commissione potest exercere, quæ sunt iurisdictionis, nisi in casibus exceptis. Nec obstat Concilium dicto *cap. 18. vers. transalio,* ibi, ab Episcopo siue eo impedito ab eius Vicario generali, vbi videtur velle Concilium, ita demum Vicarium posse facere examen per concursum, si Episcopus sit impeditus, quia responderetur per illa verba non tolli, quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopus non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire quod ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat examen, &c. sine causa admonitionis. Et ita etiam accipiuntur illa verba: *Vel eo impedito, &c. in cap. 12. vers. prouisi etiam sess. 24. de refer.* Non tamen potest Vicarius absque speciali mandato facere collationem ipsarum Parochialium magis idoneo iudicato, Garcias.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, & fundatur in falso principio nempe Vicarium, &c. posse ex generali commissione facere omnia ea, quæ pertinent ad iurisdictionem ordinariam Episcopi exceptis casibus in iure expressis, sicut dicemus *cap. seq. de potestate Capituli Sede vacante* & ita dictus Auctor æquiparat seu adæquat potestatem Vicarij viuentis Episcopo cum potestate Capituli Sede vacante. Hoc autem non est verum, quia in Capitulo transeunt simpliciter omnino, quæ pertinent ad ordinariam iurisdictionem Episcopi, etiam si aliàs requirerent speciale mandatum exceptis casibus in iure expressis. At verò in Vicarium Episcopi ex generali commissione multa non transeunt, quæ requirunt speciale mandatum, quamuis in iure non reperiantur expressa. Dicendum est itaque sine speciali mandato non posse facere concursum ad Beneficium Parochiale, & magis idoneum reperit eligere, & multò minus inter plures æquè idoneos gratificare, hoc est eligere quem maluerit. Nam sic imponeret necessitatem Episcopo, vt nulli possit Beneficium ipsum parochiale conferre, nisi electo ab ipso Vicario: hoc tamen non videtur credible, quia valdè extollit auctoritatem Vicarij. Et confirmatur, quia multa non potest facere Vicarius